

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Кафедра теорії і методики фізичного виховання

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри теорії і методики
фізичного виховання
Ю. В. Юрчишин

«27» серпня 2021 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ В ЗАКЛАДАХ
ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти

за освітньо-професійною програмою Середня освіта (Фізична культура)

спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура)

галузі знань 01 Освіта / Педагогіка

мова навчання українська

2021 н.р.

Робоча програма виробничої практики закладах загальної середньої освіти для студентів 2 курсу факультету фізичної культури освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр»

Розробники програми:

Юрчишин Юрій Володимирович, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент, завідувач кафедри теорії і методики фізичного виховання

Потапчук Сергій Миколайович, асистент кафедри теорії і методики фізичного виховання

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії і методики фізичного виховання

Протокол від “27” серпня 2021 року №9

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-професійних програми

Ю. В. Юрчишин

ВСТУП

Робоча програма виробничої педагогічної практики для студентів 2 курсу магістр, факультету фізичної культури, що навчаються з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (Фізична культура) освітнього ступеня «магістр» на денній чи заочній формах навчання. Згідно навчального плану практика проводиться у 3 семестрі тривалістю 6 тижнів, на неї виділено 7,5 кредитів ЄКТС, що становить 225 годин. Робоча програма практики розроблена з метою організації та проведення студентами виробничої (педагогічної) практики на базі ЗЗСО Міністерства освіти і науки України з 1 по 9 класи. Виробнича (педагогічна) практика студентів 2 курсу факультету фізичної культури проводиться на основі Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженого наказом МО України від 08.04.1993 р. за № 93, листів Міністерства освіти і науки України від 05.12.2003 р. за № 14/18.2-2097 «Про фахову (переддипломну) практику студентів вищих педагогічних закладів за місцем майбутнього працевлаштування» та від 07.02.2009 р. за № 1/9-93 «Про практичну підготовку студентів», Закону України «Про вищу освіту», Державних стандартів вищої освіти та інструктивно-нормативних документів про організацію і проведення практики студентів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Наскрізної програми практик факультету фізичної культури, навчального плану, графіку навчального процесу та з урахуванням положень «Методичних рекомендацій по складанню програм практики студентів вищих навчальних закладів України» у відповідно визначені терміни.

Виробнича (педагогічна) практика студентів 2 курсу може проходити на таких базах практики:

- основним видом баз практики є загальноосвітній навчальний заклад I-III ступенів: початкова школа забезпечує отримання учнями початкової загальної середньої освіти, основна школа забезпечує отримання учнями базової загальної середньої освіти (I-й ступінь – початкова школа /4 роки/; II-га ступінь – основна школа /5 років). Навчальні заклади кожного з ступенів можуть функціонувати разом або самостійно;

- загальноосвітня школа-інтернат – навчальний заклад з частковим або повним утриманням за рахунок держави дітей, які потребують соціальної допомоги;

- навчально-виховні комплекси «дошкільний навчальний заклад – загальноосвітній навчальний заклад», «загальноосвітній навчальний заклад – дошкільний навчальний заклад» або об'єднання з іншими навчальними закладами (Частина п'ята статті 36 в редакції Закону України «Про освіту» № 2628-III (2628-14) від 11.07.2001);

- спеціалізовані школи, гімназії, ліцеї, колегіуми, а також різні типи і навчально-виховних комплексів, об'єднань.

У відповідності з потребами суспільства, вчитель фізичної культури повинен мати високий рівень професійної і практичної підготовленості,

здійснювати навчання, виховання і розвиток учнів, забезпечувати умови для засвоєння ними змісту навчальних та оздоровчих програм і методик з фізичної культури на рівні вимог Державних стандартів в освіті України. Для цього він повинен досконало володіти предметом, проявляти ерудицію, постійно працювати над підвищенням власної педагогічної майстерності, своєї загальної культури. Формування цих якостей здійснюється у логічному взаємозв'язку глибокої теоретичної підготовки з основами наук гуманітарно-соціального спрямування та професійної орієнтації і вироблення на цій основі достатніх практичних навичок використання теоретичних знань у практичній діяльності.

Мета і завдання практики

База практики – заклади загальної середньої освіти.

Метою практики є здійснення якісної практичної підготовки здобувачів вищої освіти до самостійного і творчого виконання основних професійно-педагогічних функцій вчителя фізичної культури у реальному процесі навчання у ЗЗСО.

Завдання практики:

- формування професійних здібностей майбутнього вчителя фізичної культури у відповідності з сучасними вимогами працівника педагогічної освіти;
- формування у студента інтересу до обраної професії;
- уміння поєднувати теоретичні знання з теорії і методики фізичного виховання та методик викладання відповідних дисциплін з практичною діяльністю навчання і виховання учнів загальноосвітньої школи необхідного рівня рухових вмінь та навичок і рівня розвитку фізичних якостей;
- забезпечення практичного пізнання студентами закономірностей професійної діяльності та оволодіння способами їх організації;
- виховання у студентів потреби систематично оновлювати свої знання з основ фізичної реабілітації і фізичної культури з творчим застосуванням їх у процесі самостійної рухової діяльності та оволодіння первинними навичками професійної діяльності;
- закріплення, поглиблення і збагачення знань із гуманітарних та соціально-економічних, природничо-наукових та професійних навчальних дисциплін і їх застосування при розв'язанні конкретних педагогічних завдань;
- формування і розвиток у майбутніх вчителів фізичної культури педагогічних умінь і навичок та професійно значущих якостей особистості;
- виховання у студентів стійкої потреби в педагогічній самоосвіті;

- вироблення творчого, дослідницького підходу до педагогічної діяльності;
- розвиток у студентів вміння здійснювати самоконтроль, самоаналіз та об'єктивну самооцінку своєї педагогічної діяльності;
- виховання інтересу студентів у формуванні потреби у фізичному самовдосконаленні учнів;
- ознайомлення з сучасним станом навчально-виховної роботи в школі та з передовим педагогічним досвідом.

Загальні компетентності :

Здатність цінувати українську національну культуру, виявляти повагу до багатоманітності й мультикультурності суспільства, здатність забезпечити реалізацію зазначеного та до творчого самовиразу (культурна)

Здатність свідомо та відповідально здійснювати професійну діяльність на засадах поваги до прав і свобод людини, громадянина та реалізувати свої права і обов'язки як громадянина (громадянська)

Здатність генерувати нові ідеї, виявляти та розв'язувати проблеми у професійній діяльності, враховуючи положення академічної доброчесності й використовуючи адекватні методи дослідження (інноваційна)

Здатність під час роботи в команді приймати ефективні управлінські рішення, мотивувати людей досягати визначеної мети (лідерська)

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

Здатність враховувати особливості мовного середовища під час здійснення в закладі загальної середньої освіти професійної діяльності (мовно-комунікативна)

Здатність формувати зміст різних форм фізичної культури дітей в закладі загальної середньої освіти відповідно до результатів науково-дослідної діяльності, проводити моніторинг необхідних характеристик дітей із використанням сучасних інформаційних технологій та оцінювати результати, враховуючи індивідуальні особливості (предметно-методична)

Здатність до передачі навчального матеріалу, що стосується

формування умінь, навичок у рухових діях із різних видів фізичної активності, формування знань у питаннях із фізичної культури в закладі загальної середньої освіти на засадах персоналізованого підходу (навчальна)

Здатність реалізовувати педагогічні, медико-біологічні, інформаційні технології та самостійно розробляти методики різнобічного розвитку дітей в освітньому процесі з фізичної культури (розвивальна)

Здатність визначати і враховувати під час реалізації різних форм фізичної культури психофізіологічні особливості дітей для посилення мотивації, формування позитивної самооцінки, я-ідентичності, ціннісного ставлення до власного здоров'я, здорового способу життя і (психологічна)

Здатність виявляти шанобливе ставлення, цінувати особистість кожної дитини та забезпечувати їй можливість керувати власними емоційними станами за допомогою засобів і методів фізичної культури (емоційно-етична)

Здатність до рівноправної дії і взаємодії з дітьми, залученими фахівцями при проведенні індивідуальних і групових занять з фізичної культури (педагогічного партнерства)

Здатність надавати необхідну підтримку дітям із особливими освітніми потребами під час реалізації різних форм фізичної культури для забезпечення результативного ефекту (інклюзивна)

Здатність критично оцінювати власну професійну діяльність та визначати шляхи, способи усунення наявних недоліків в організації, формуванні та реалізації змісту фізичної культури дітей у закладі загальної середньої освіти (рефлексивна)

Організація і проведення практики

Організація студентів 2 курсу факультету фізичної культури галузі знань **01 Освіта/Педагогіка** спеціальності **014 Середня освіта (Фізична культура)**, щодо яких здійснюється підготовка магістра з галузі на денній та заочній формах навчання.

Для організації і проведення практики створюється наказ ректора Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Базою практики визначено навчальні заклади міста Кам'янець-Подільський.

Студенти заочної форми навчання можуть укласти договір з будь-якою базою практики Хмельницької області та інших регіонів України, яка відповідає вимогам навчального закладу та має відповідні документи.

На початку практики студенти проходять інструктаж з охорони праці, який проводять керівники практики від кафедри теорії і методики фізичного виховання факультету фізичної культури. Студенти та керівники відзначають виконану роботу в журналі з техніки безпеки, що засвідчують власним підписом. Практиканти розподіляються по базах практики з метою оволодіння системою професійних знань, вмінь і навичок, проводячи теоретико-методичну та практичну роботу під час проходження навчальної психолого-педагогічної практики.

По завершенню терміну проходження студентом практики проводиться аналіз контрольних видів робіт, який полягає в тому, що перевіряється виконання та оцінювання студентом обов'язкових завдань згідно Робочої програми практики.

Для виконання завдань практики студент ознайомлюється з проведенням занять з фізичної культури на означених базах університету, формує пакет документів, готує звіт до захисту практики. Для проведення контролю результатів практики на факультеті фізичної культури розпорядженням декана створюється комісія, яка проводить свою роботу у період захисту практики студентів. До захисту допускаються студенти-практиканти, які не мають заборгованості з виконання завдань, виконали вимоги з відвідування баз практики, були позитивно оцінені керівником практики, вчасно подали документи практики на перевірку керівнику практики.

Загальний порядок захисту результатів практики

1. Голова комісії надає слово студенту для короткого повідомлення про те, які результати виконання виробничої практики у ЗЗСО, про труднощі, з якими він стикався під час проходження практики.
2. Керівник практики може уточнити окремі моменти звіту, що стосуються методики проведення занять чи підготовлених матеріалів.
3. Голова комісії звертається до членів комісії та всіх присутніх з пропозицією взяти участь в обговоренні звіту студента-практиканта та його відповідей на поставлені запитання.
4. Комісія вирішує питання про оцінку результатів практики кожного студента, оформляє відповідні документи (залікові книжки, заліково-екзаменаційні відомості, протокол захисту), оголошує оцінки студентам-практикантам.

На захисті кожен практикант має можливість протягом 10-15 хвилин розкрити основні аспекти виконання Робочої програми практики. Для цього він звітує на основі власноруч складеного Звіту про проходження практики, який розкриває всі результати виконання плану і програми за підписом практиканта та керівником практики від бази практики.

Загальний порядок захисту результатів практики:

1. Голова комісії надає слово студентові для короткого повідомлення про те, в якій школі і як проходила виробнича (педагогічна) практика, про труднощі, з якими він стикався під час проходження практики, уточнюються окремі моменти звіту, що стосуються методики проведення уроків фізичної культури, позакласних і виховних заходів.
2. Керівники від кафедр університету ставлять запитання щодо аналізу уроків, планування навчально-виховного процесу, ведення щоденників тощо.
3. Голова комісії звертається до членів комісії та всіх присутніх з пропозицією взяти участь в обговоренні звіту студента-практиканта та його відповідей на поставлені запитання.
4. Комісія вирішує питання про оцінку результатів практики кожного студента, оформляє відповідні документи (залікові книжки, заліково-екзаменаційні відомості, протокол захисту), оголошує оцінки студентам-практикантам.

ОСНОВНІ ОБОВ'ЯЗКИ СТУДЕНТІВ ТА КЕРІВНИКІВ ПРАКТИКИ

Керівник практики факультету фізичної культури:

- здійснює планування, загальну організацію, навчально-методичне керівництво та облік результатів усіх видів практики на факультеті;
- забезпечує відповідність навчальним планам видів і строків проведення практики на факультеті;
- спільно з методистом/фахівцем навчального відділу щорічно згідно з робочими навчальними планами складає графік проведення всіх видів практик на факультеті та забезпечує його виконання;
- у складі робочої групи розробляє наскрізну програму практики, робочі програми практик, методичні рекомендації для здобувачів вищої освіти і керівників практик з питань її організації та проведення;
- Спільно з методистом/фахівцем навчального відділу забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед направленням здобувачів вищої освіти на практику; розподіл їх по базам практики, інструктаж про порядок проходження практики. Інструктаж з охорони праці та безпеки життєдіяльності. Надання необхідних документів (направлення, програми, щоденник практики. Індивідуальне завдання, методичні рекомендації щодо оформлення звітної документації тощо);
- Здійснює поточний і підсумковий контроль проходження практик здобувачами вищої освіти факультету

Керівник практики від бази практики:

- розподіляє здобувачів вищої освіти за робочими місцями відповідно до графіка проходження практики, забезпечує ефективність її проходження;
- забезпечує проведення інструктажу з охорони праці та безпеки життєдіяльності, протипожежної безпеки на базі практики та на робочому місці під час виконання конкретних видів робіт;
- ознайомлює здобувачів вищої освіти з організацією робіт на конкретному робочому місці;
- забезпечує проходження практики здобувачами вищої освіти в структурних підрозділах підприємства, організації, установи;
- забезпечує та контролює дотримання здобувачами вищої освіти правил внутрішнього розпорядку бази практики;
- створює необхідні умови для оволодіння здобувачами вищої освіти новою технікою, сучасними технологіями та методами організації праці, сприяє підбору матеріалу для виконання курсових робіт;
- оцінює якість проходження практики здобувачами вищої освіти, складає на них характеристику з відображенням виконання програми практики, якості професійних знань та вмінь.

Права та обов'язки здобувачів вищої освіти:

- взяти участь у настановній конференції з питань організації практики у визначений деканатом час;
- до початку практики отримати від керівника практики від кафедри направлення, методичні матеріали (методичні вказівки, програму, щоденник, індивідуальне завдання) та консультації щодо оформлення необхідних документів;
- до початку практики пройти в Університеті інструктаж з охорони праці та безпеки життєдіяльності;
- своєчасно прибути на базу практики;
- якісно та в повному обсязі виконувати всі завдання передбачені програмою практики, індивідуальне завдання;
- ознайомитися та суворо дотримуватися правила охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії та внутрішнього розпорядку на базі практики;
- своєчасно оформити звіт та захистити його в терміни визначені наказом.

Здобувач вищої освіти зобов'язаний сформувати в фахові вміння і навички зі спеціальних дисциплін, які визначені навчальним планом, зокрема:

- у період виробничої педагогічної практики в закладах освіти здобувач вищої освіти проводить свою діяльність згідно з вимогами статуту бази практики, адміністрації, керівників практики, правилами внутрішнього

- розпорядку;
- здобувач вищої освіти повинен виконувати всі види підготовчих робіт, старанно готуватися до проведення кожного заходу, при цьому, бути для учнів зразком організованості й старанності;
 - практикант має працювати в на базі практики п'ять (5) днів на тиждень, виконуючи вказівки і розпорядження керівництва бази практики;
 - своєчасно подавати керівникам практики на перевірку документацію, регулярно її вести, після закінчення практики вчасно здати звітну документацію;
 - на період практики один із студентів-практикантів на базі практики призначається керівником від кафедр факультету старостою групи, який зобов'язаний вести облік відвідування практикантами бази практики, повідомляє їх про колективні консультації, виконує доручення керівників практики тощо;
 - практикант протягом практики проводить всі форми і заходи за узгодженим розкладом чи графіком;
 - практикант повинен відвідати максимальну кількість занять, які проведені вчителями фізичної культури та іншими студентами-практикантами у вільний від занять час;
 - практиканти, які з поважних причин пропустили частину практики і не виконали Індивідуального плану практиканта, рішенням ректора університету, практика переноситься або продовжується на певний термін без відриву від навчальних занять в університеті;
 - згідно вимог Тимчасового положення університету про КМСН, студент-практикант, що не виконав Робочу програму практики без поважних причин або отримав незадовільну оцінку на захисті від комісії, відраховується з університету;

Здобувач вищої освіти має право вносити пропозиції щодо організації практики, брати участь у конференціях та нарадах:

- отримувати консультації вчителів фізичної культури, керівників практики факультету з усіх питань організації і проведення практики;
- користуватися матеріально-технічною базою практики та університету, навчальними кабінетами і навчальними посібниками, бібліотекою;
- практикант може самостійно, з дозволу керівників практики факультету, обирати місце проходження практики;
- дозвіл на проходження практики за місцем проживання чи роботи та направлення він отримує на основі відповідного клопотання бази практики, яке має бути підписане керівником закладу;
- відповідне клопотання завчасно подається методисту практики факультету фізичної культури;
- заміна бази практики може бути здійснена лише з поважних причин і за наказом ректора університету;
- за наявності вакантних місць, студенти-практиканти факультету можуть

бути зараховані на штатні посади, якщо робота на них відповідає вимогам Робочої програми практики факультету фізичної культури.

Зміст практики

Під час проведення практики здобувач вищої освіти на базі практики під керівництвом керівника практики від бази проводить роботу щодо визначення чіткої необхідності суворого виконання прийнятих на базі практики правил охорони праці і протипожежної безпеки та обов'язково проходить інструктажі ТБ (вступний і на кожному конкретному робочому місці).

Основний зміст практичної діяльності здобувачів вищої освіти полягає в тому, щоб виконати навчально-методичну та організаційну роботу під час проходження навчальної практики, який відображено у змісті Індивідуального плану практиканта.

Зміст індивідуального плану роботи здобувача вищої освіти

Організаційна робота:

- участь в установчій та заключній конференціях. Перед початком практики для студентів проводиться установча конференція. Вона присвячується ознайомленню студентів із порядком проходження практики і технікою безпеки, змістом практики, правами й обов'язками студентів, також студенти отримують необхідні документи: направлення, індивідуальні завдання, методичні рекомендації тощо. При дистанційній та змішаній формах навчання, установча та заключна конференції відбуваються з використанням технологій дистанційного навчання

- ознайомлення зі школою (співбесіда з вчителем фізичної культури, ознайомлення з умовами проведення занять з фізичної культури, обладнанням, інвентарем, спортивним залом і спортивним майданчиком, організацією навчально-виховної і позакласної роботи з фізичного виховання). При дистанційній та змішаній формах навчання, ознайомлення зі школою відбувається з використанням технологій дистанційного навчання згідно з затвердженою програмою практики.

- підготовка документації (складання документів планування роботи практиканта на період практики, оформлення документів звітності).

Навчально-методична та позакласна робота:

- виконання функцій і обов'язків помічника вчителя фізичної культури під час проведення уроків (проведення підготовчої та заключної частин уроку, підготовка місць занять, організація роботи підгруп, які займаються за завданням вчителя, контроль за правильністю техніки виконання окремих вправ, проведення рухливих ігор, естафет). При дистанційній та змішаній формах навчання, виконання функцій і обов'язків помічника вчителя фізичної культури під час проведення уроків відбувається з використанням технологій дистанційного навчання, згідно з затвердженою програмою практики та відповідно до організації проведення уроків в умовах дистанційної освіти адміністраціями ЗЗСО.

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень студентів

Рейтингова оцінка з кредитного модуля	Підсумкова оцінка за шкалою ECTS	Підсумкова оцінка за національною шкалою	
		екзаменаційна	залікова
90-100	A (відмінно)	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	добре	
75-81	C (добре)		
67-74	D (задовільно)	задовільно	
60-66	E (достатньо)		
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	незадовільно	не зараховано
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)		

Вимоги до звіту практиканта

Письмовий звіт, разом з іншими документами, перелік яких встановлюється факультетом фізичної культури та Кам'янець-Подільським національним університетом імені Івана Огієнка, подається керівнику (методисту) практики на факультеті фізичної культури. Звіт повинен містити відомості про виконання студентом-практикантом усіх розділів програми практики та індивідуального завдання, висновки і пропозиції, список використаної літератури тощо. Оформлення звіту відбувається

згіднозагальних вимог до оформлення текстових документів. Керівники практики від кафедр факультету та університету персонально по кожному студенту-практиканту висловлюють свої результати контролю і оголошують оцінку за вимогами КМСН.

Студент-практикант отримує середню диференційовану комплексну оцінку, яка складається з сумиоцінок за кожний вид діяльності (змістовий модуль).

Оцінка студенту за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість та залікову книжку за підписом голови комісії відразу ж по закінченні роботи комісії. Ця оцінкавраховується стипендіальною комісією факультету фізичної культури при призначенні стипендії разом з його оцінками за результатами семестрового контролю.

Студент факультету фізичної культури, який не виконав програму практики без поважних причин або отримав незадовільну оцінку на підсумковому заліку, відраховується з університету.

Підсумки виробничої (педагогічної) практики студентів факультету фізичної культури мають обговорюватися на засіданнях кафедр факультету фізичної культури, а загальні підсумки практики підводяться керівником практики факультету на засіданнях ради факультету фізичної культури протягом навчального року.

Звітна конференція на факультеті фізичної культури проводиться в період сесії (3 семестр). Підготовка, організація і проведення покладається на керівника практики факультету, методиста практики, деканат факультету, фахов і кафедр університету. На конференції заслуховуються доповіді, змістом яких є узагальнення досвіду роботи з окремих питань організації навчально-виховного процесу в школі, демонструються фото і відеоматеріали. На конференції може діяти виставка, матеріалами якої можуть бути: розгорнуті плани-конспекти уроків, конспекти позакласних заходів зі спеціальності та виховних заходів з педагогіки, схеми, таблиці, куточки практикантів, дидактичні матеріали, виготовлені студентами або учнями за допомогою студентів.

ПЕРЕЛІК ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ ПРАКТИКАНТА

1. Звіт про виробничу (педагогічну) практику.
2. Щоденник практиканта із характеристикою практиканта від бази практики з підписами і печатками.
3. Плани-конспекти проведених уроків з фізичної культури з підписами вчителя ФК.
4. Протоколи обговорення контрольного уроку фізичної культури з підписами комісії.
5. Матеріали позакласної роботи.

6. Матеріали виховної роботи.
Наочність.

**Рекомендовані навчально-методичні джерела для
студентів-практикантів:**

1. Ареф'єв В.Г., Єдинак Г.А. Фізична культура в школі (молодому спеціалісту) : навчальний посібник для студ.навч. закл. 2-е вид. перероб. і доп. Кам'янець-Подільський : Абетка-НОВА, 2001. 384 с.
2. Гозак С.В., Станкевич Т.В.Метод комплексної гігієнічної оцінки уроку фізичної культури у загальноосвітніх навчальних закладах. МОЗ України. Український центр наукової медичної інформації та патентно-ліцензійної роботи. № 17- 2011
3. Дуткевич Т.В., Конькова Т.І., Римар Л.М., Федорчук Е.І.Навчально-педагогічна практика студентів: програма і методичні рекомендації, К.-П. 2008.
4. Закон України. Про освіту. Відомості Верховної Ради України. 2017 р., стаття 380
5. Закон України.Про фізичну культуру та спорт. Відомості Верховної Ради України . 1994 р., № 14, стаття 80.
6. Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа” на період до 2029 рокуhttps://osvita.ua/legislation/Ser_osv/54258/
7. Концепція Нової української школи. <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>
8. Навчальні програми з фізичної культури http://www.mon.gov.ua/ua/activity/education/56/692/educational_programs/
9. Наказ Міністерства освіти і науки України, 2009 № 518/674. Про забезпечення медико-педагогічного контролю за фізичним вихованням учнів у загальноосвітніх навчальних закладах. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0772-09#Text>
10. Наказ Міністерства освіти і науки України, 2010. № 521. Про затвердження Правил безпеки під час проведення занять з фізичної культури і спорту в загальноосвітніх навчальних закладах. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0651-10#Text>
11. Наказ МОН України № 486 від 21.07.2003 р. «Про систему організації фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи дошкільних, загальноосвітніх, професійно-технічних та позашкільних навчальних закладів». Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/z0903-03>
12. Наказом МОЗ України, МОН України N 518/674. Інструкція о распределении учащихся на группы для занятий на уроках физической культуры. Режим доступа: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE16789.html

13. Нова Українська школа - <https://nus.org.ua>
14. Нова Українська школа. Концептуальні засади - <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
15. Постанова Кабінету Міністрів України. Стратегія розвитку фізичної культури і спорту на період до 2028 року. 2020. №1089. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-2020-п>
16. Рекомендації Європейського Парламенту та Ради Європи щодо формування ключових компетентностей освіти впродовж життя https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_975#Text
17. Рекомендації щодо стратегічного розвитку фізичного виховання та спортивної підготовки серед учнівської молоді на період до 2025 року <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0194729-21#Text1>.
18. Солопчук М.С., Бесарабчук Г.В. Виробнича (педагогічна) практика студентів факультету фізичної культури на базі загальноосвітніх навчальних закладів (в умовах кредитно-модульної системи навчання) К.-П.: Аксіома, 2010. 120 с.
19. Солопчук М.С., Бесарабчук Г.В., Солопчук Д.М., Заїкін А.В. Методики фізичного виховання різних груп населення: навчально-методичний посібник : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2012. 480 с.
20. Солопчук М.С., Боднар А.О., Бесарабчук Г.В., Солопчук Д.М. Теорія фізичного виховання: опорні таблиці : навчально-методичний посібник Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2013. 148 с.
21. Технології організації рухової діяльності: навчально-методичний посібник [колектив авторів] [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2021. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM); 12 см. Об'єм даних 9,7 Мб. Обл.-вид. арк. 9,4.
22. Coursera — технологічна компанія, що працює в галузі освіти <https://coursera.org>
23. Prometheus — український громадський проект масових відкритих онлайн-курсів, <https://prometheus.org.ua>